ALUTAGUSE RAHVUSPARK

- Alutaguse rahvuspark on loodud Ida-Eestile omaste ulatuslike soo-, metsa- ja rannikumaastike ning kultuuripärandi kaitseks ja tutvustamiseks.
- Alutaguse rahvuspark (44 331 ha) paikneb peamiselt Alutaguse vallas.
- Alutaguse rahvuspark moodustati 2018. aastal 11 kaitseala – Puhatu, Agusalu, Muraka ja Selisoo loodushoiuala – põhjal.
- Alutaguse rahvuspark kuulub Euroopa kaitsealade võrgustikku Natura 2000.
- Agusalu ning Muraka soo kuuluvad rahvusvahelise tähtsusega Ramsari märgalade hulka.

Alutaguse rahvuspark hõlmab valdava osa Alutaguse maastikust. Piirkonna eripäraks on läbi aegade olnud hõre inimasustus ja kõrge loodusmaastiku osakaal. Rahvuspargi tuumiku moodustavad uletusilkd soo- (23 855 ha ehk 54%) ja metsamaastikud (18759 ha ehk 42 %). Üldiselt tasasel alal looval vaheldusilkkust mõnastikud ja oositikud ning luitestikud.

Alutaguse rahvuspargi loodusmaastikud on elupaigaks paljudele harulastele liikidele. Siin on Eestis haruldaseks muutnud **lendorava, rabapüü ja must-toonekure** elupaigad. Piirkonnas võib kohata vitt kotkaliiki, samuti habekakku ja rabapistrikku. Läbi Alutaguse kulgevad paljude liikide, sh hundi, karu ja ilvese ränded Eesti ja Venemaa vahel.

Karbapuud. Foto: Ain Soomets

Muraka raba. Foto: Tiit Kaljuste

Eesti soostikest suurim on rahvuspargis asuv Puhatu soostik. Puhatu serves asuva Porunі jõe kaldali kasvab väärtuslikke põlismetsailmeliai metsi. Puhatu ja Agusalu soostik on üks viimaseid suuri siirdesoolaisid Eestis.

Eesti ainsad mandriliitted e kõrivad asuvad Agusalu ja Puhatu soostikus. Kõrivad vaheldvad järsult väikeste soolademega, moodustades soostikes viirulisi maastikumustreid. Kõrged ja kitsad liivaseljandikud on justkui sillad raskestiläbitavates soomaastikes, neil kasvab vanu looduslähedasi metsi, enamasti õlume- ja palumäniikud.

Eesti sookaitse sai alguse Ratva rabast, kui 1938. aastal loodi sinna kotkaste kaitseks reservaat.

Eesti pikim liivarand ja luitestik (40 km) jääb Peipsi põhjarannikule. Peipsi põhjarannikn liivaterad tekitavad hõõrdudes heli, moodustades nn „laulva liiva".

Eesti suurima vooluhulgaga Narva jõe ülemjooksule, Vaskmaa ja Karoli vahele on kujunenud unikaalne, vanajõgede ja lopsakate lühanittudega maastik.

Eesti suurima järvede tihedusega maastikus, Kurtna mõnastikus, on ligi 40 järve. Nende seas on erti väärtusilkke, haruldaste liikidega järvi, näiteks Valgejärv.

Euroopa üks põhjapoolsemaid tammikuid on Mäetaguse tammik, kus kasvavad kuni 300 aastat vanad, laia võraga ja elustikurikkad puud.

Eesti Kõrgemaid oose on Iisaku oos, mille kõrgeim osa, Tõrivere mägi, on 94 m ümp. Oosil kasvavas metsas elavad haruldased lendoravad.

Iisaku naine

Polüvemmkud

2 x Iisaku Muuseum

Kultuuripärand

Alutaguse on mitmes mõttes piiriala, kus sajandite jooksul kohtuvad eesti, vadja ja vene kultuurid, keel ja religioon. Kuni 14. sajandini elasid piirkonnas põhiliselt **vadjalased**, kelle suurim käädaskalmistu asub Jõugal. Aja jooksul segunesti Narva jõe ääres venelastega ja Alutaguse südames eestlastega. Iisaku piirkonnas tekkis omapärane, kuid tänaseks kadunud rahvakild – **polüvermkud**.

Lisaks Kalevipoja lugudele on Alutagusel rikkalik pärimus ka Jumalaemast, vene vägilaseist Dobrõnjast, vürstinna Olgast, Põhjasõjast ja Karl XII-st, kelle kullast tõld uppus Jõuga järve. Mäetaguse ja Kuremäe kandis on väikeselohulised kultuselkvid ning Metskülas pikima kasutusajaga rauasulatuskoht Eestis. Vaskmarvas, Narva jõe lähtes asuvad Eestis ainulaadsed bunnid ehk põiktammid.

Kiriväd linnuleennult. Foto: Mia-ameli

Kurtna Suurjärv. Foto: Tiit Kaljuste

Külastuskorraldus

Iisaku looduskeskuses, Alutaguse rahvuspargi külastuskeskuses on püsinäitus piirkonna loodusest ja kestlikust eluviisist, pakutakse mitmesuguseid õppeprogramme.

Kauksi külastuskeskuses on püsinäitus maakonna loodusest ja metsa majandamisest, pakutakse mitmesuguseid õppeprogramme.

Iisaku kihelkonnamuuseumis tutvustatakse piirkonna ajalugu, loodust ja kultuuripärandit.

Smolnitsa lulled Peipsi rannal. Foto: Anne-Ly Feršel

Külastaja meelespea

- Eramaal võid viibida päikesetõusust loojanguni, kui ei tekita kahju maavaldajale.
- Tarastatud / tähistatud eramaal liikumiseks on vaja omaniku luba.
- Mootorita ujuvvahendiga võib sõita siseveekogudel, va raba- ja Kõnnu järvedel.
- Mootorsõidukiga liikle ainult selleks ettenähtud teedel ja pargi ainult parklasse. Lõket teha ja telkida võid ainult selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas.
- Lõkkematerjaliks ära kasuta kasvavaid puid ja põõsaid.
- Tuleohtlikul ajal on lõkke tegemine keelatud ka lõkkealustel.
- Hoolitse, et veekogusse ei satuks pesuvahendeid ja ainevahetusjääke.
- Kõik loodusesse kaasa võetud lemmikloomad ohustavad metsloomi, seepärast hoia nad alati rihmas.
- Korjata võid marju, seeni ja muid metsaande, mis ei ole looduskaitse all.
- Tegutse looduses endast jälgi jätmata.
- Kui näed looduse või külastusobjektide kahjustamist, teavita sellest Keskkonnainfo tasuta telefonil: 1313.

Kaitseala valitseja

Keskkonnaamet
Narva mnt 7a, Tallinn
Tel: +372 680 7438
www.keskkonnaamet.ee
https://www.kaitsealad.ee/est/alutaguse-rahvuspark

Rahvuspargi külastuse korraldaja

RMK külastuskorraldusosakond
Põhja-Eesti piirkond
Tel: +372 56815722
www.rmk.ee
kauksi.looduskeskus@rmk.ee

Trükise koostaja: Anne-Ly Feršel
Esikaane foto: Poruni jõgi, Anne-Ly Feršel
Disain: Areal Disain OÜ
Kaart ja küljendus: Tiit Kaljuste | Folialis OÜ

© Keskkonnaamet 2019

KESKKONNAAMET Ramsar NATURA 2000 RMK KIK

ALUTAGUSE RAHVUSPARK

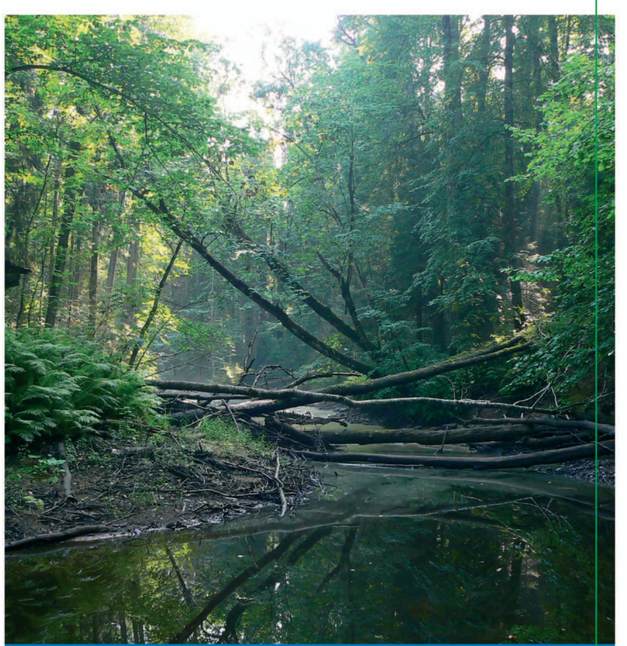

Alutaguse rahvuspark

Ida-Virumaa

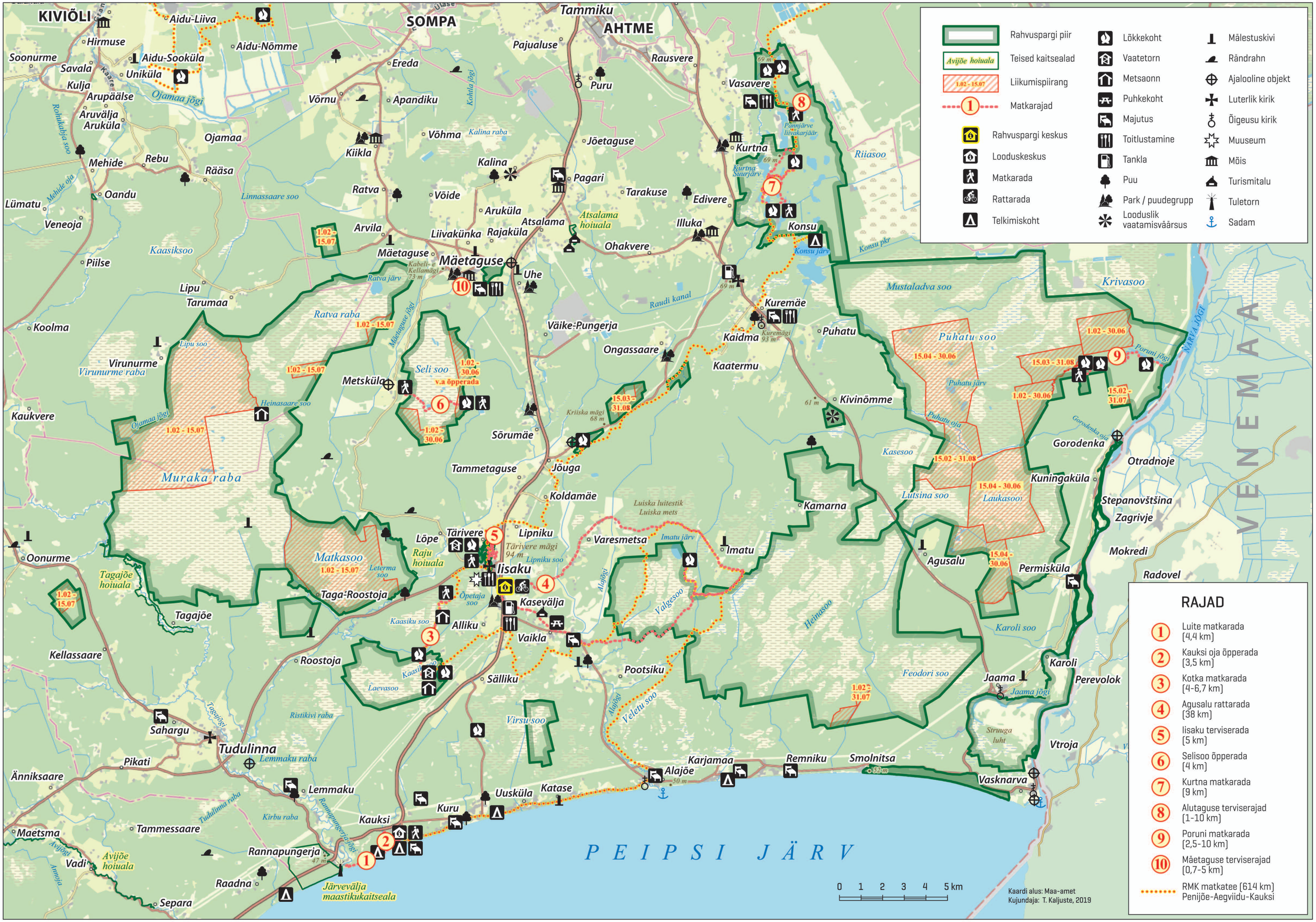

Rahvuspargi piir
Teised kaitsealad
Liikumispiirang
Matkarajad
Rahvuspargi keskus
Looduskeskus
Matkarada
Rattarada
Telkimiskoht
Lõkkekoht
Vaatetorn
Metsaonn
Puhkekoht
Majutus
Toitlustamine
Tankla
Puu
Park / puudegrupp
Looduslik vaatamisväärsus
Mälestuskivi
Rändrahn
Ajalooline objekt
Luterlik kirik
Õigeusu kirik
Muuseum
Mõis
Turismitalu
Tuletorn
Sadam
RAJAD
1 Luite matkarada (4,4 km)
2 Kauksi oja õpperada (3,5 km)
3 Kotka matkarada (4-6,7 km)
4 Agusalu rattarada (38 km)
5 Iisaku terviserada (5 km)
6 Selisoo õpperada (4 km)
7 Kurtna matkarada (9 km)
8 Alutaguse terviserajad (1-10 km)
9 Poruni matkarada (2,5-10 km)
10 Mäetaguse terviserajad (0,7-5 km)
RMK matkatee (614 km) Penijõe-Aegviidu-Kauksi
0 1 2 3 4 5 km
Kaardi alus: Maa-amet
Kujundaja: T. Kaljuste, 2019
KIVIÕLI
SOMPA
AHTME
Tammiku
Mäetaguse
Iisaku
Tudulinna
Kauksi
Kuru
Uusküla
Katase
Alajõe
Karjamaa
Remniku
Smolnitsa
Vasknarva
Jaama
Karoli
Perevolok
Vtroja
Gorodenka
Otradnoje
Kuningaküla
Stepanovštšina
Zagrivje
Mokredi
Radovel
Permisküla
Agusalu
Kamarna
Imatu
Kivinõmme
Puhatu
Kuremäe
Kaidma
Kaatermu
Ongassaare
Väike-Pungerja
Uhe
Atsalama
Pagari
Kurtna
Konsu
Vasavere
Puru
Jõetaguse
Tarakuse
Edivere
Illuka
Ohakvere
Kalina
Aruküla
Liivakünka
Rajaküla
Mäetaguse
Arvila
Ratva
Võide
Kiikla
Võhma
Apandiku
Ereda
Võrnu
Pajualuse
Rausvere
Ojamaa
Rääsa
Rebu
Mehide
Oandu
Lümatu
Veneoja
Piilse
Lipu
Tarumaa
Koolma
Virunurme
Kaukvere
Oonurme
Tagajõe
Kellassaare
Sahargu
Pikati
Änniksaare
Maetsma
Vadi
Separa
Raadna
Rannapungerja
Lemmaku
Tammessaare
Roostoja
Alliku
Kasevälja
Vaikla
Sälliku
Pootsiku
Varesmetsa
Lipniku
Lõpe
Tärivere
Tagajõe hoiuala
Matkasoo
Raju hoiuala
Taga-Roostoja
Kaasiku soo
Laevasoo
Virsu soo
Veletu soo
Valgesoo
Heinasoo
Feodori soo
Karoli soo
Lutsina soo
Laukasoo
Kasesoo
Puhatu soo
Mustaladva soo
Krivasoo
Riiasoo
Muraka raba
Ratva raba
Seli soo
Ojamaa jõgi
Kaasiksoo
Linnassaare soo
Heinasaare soo
Virunurme raba
Lipu soo
Ratva järv
Kalina raba
Kohtla jõgi
Kabeli- e Kellamägi 73 m
Atsalama hoiuala
Raudi kanal
Kriiska mägi 68 m
Kuremägi 93 m
Puhatu järv
Puhatu oja
Gorodenka oja
Poruni jõgi
NARVA JÕGI
Struuga luht
Jaama jõgi
Lemmaku raba
Tudulinna raba
Kirbu raba
Rannapungerja jõgi
Järvevälja maastikukaitseala
Avijõe hoiuala
Tagajõgi
Ristikivi raba
Leterma soo
Õpetaja soo
Kaasiku soo
Tärivere mägi 94 m
Lipniku soo
Imatu järv
Luiska luitestik
Luiska mets
Alajõgi
Pannjärve liivakarjäär
Kurtna Suurjärv
Konsu järv
Konsu pkr
Kaasiku soo
Kirbu raba
Rannapungerja jõgi
Avijõgi
Annoja
PEIPSI JÄRV
VENEMAA
1.02 - 15.07
1.02 - 30.06
15.03 - 31.08
15.02 - 31.07
15.04 - 30.06
1.02 - 31.07

ALUTAGUSE NATIONAL PARK

- Alutaguse National Park was situated to protect and present massive bog, forest and coastal ladscapes together with cultural heritage, characteristic to Eastern Estonia.
- Alutaguse National Park (44 331 ha) is situated mainly in Alutaguse rural municipality.
- Alutaguse National Park was situated in 2018 on the basis of 11 separate protected areas: Puhatu, Agusalu, Murakа and Selisoo nature reserves; Kurtna, Smolnitsa, Jõuga, Iisaku, Struuga and Mäetaguse landscape reserves and Narva River lower course limited conservation area.
- Alutaguse National Pard belongs to Natura 2000 – the over-European network of protected areas.
- Agusalu and Murakа Bog belong to the list of internationally importent Ramsar wetlands.

Alutaguse National Park covers predominating part of the Alutaguse lowland. One of the most characteristic features of this region has always been sparse settlement and high percentage of natural landscapes. The core of the national park are vast bog areas (23 855 ha or 54%) and forested landscapes (18759 ha or 42 %). On the generally flat area variation is caused by kame and esker fields and dune areas.

Natural landscapes of the Alutaguse National Park are suitable habitats for many rare species. One an find here habitats of the Flying Squirrel (has become very rare in Estonia), the Willow Grouse and the Black Stork. In the region one can spot five different eagle species, also the Great Grey Owl and the Peregrine. Through Alutaguse migration routes of several mammals e.g. the Eurasian Wolf, the Brown Bear and the European Lynx are running between Estonia and Russia.

Willow ptarmigans. Photo by Ain Soomets

Murakа raised bog. Photo by Tiit Kaljuste

The largest bog massive in Estonia is the Puhatu bog, situated in the territory of the Park. On the banks of the River Porun, running along the edge of Puhatu, one can find valuable forest sites, similar to virgin forests. Puhatu and Agusalu bog system is one of the very last extensive transitional bog areas in Estonia.

The only continental dunes in Estonia (or 'kriivas') are situated in the bog system of Agusalu and Puhatu. The kriivas are alternating sharply with small swampy areas, forming striated landscape patterns. High and steep sand ridges are like bridges in otherwise hardly passable swamp landscapes, they are covered by old-growth forests, mainly dry boreal pine forests.

Bog conservation in Estonia began in 1938 when a strict reservation area for eagle protection was situated in Ratva bog.

The longest coastal sands and dune system in Estonia (40 km) is situated on the northern shore of Lake Peipsi. In this coast the grains of sand make a sound when rubbed against each other (say, while walking), thus called „singing sands".

Around the upstreams of the Narva River – **the river with the largest rate of flow in Estonia** – between Vaskнarva and Kärolí, there has been formed unique landscape of terminating distributaries of the river and lush flooded meadows.

Kurtna kame field – **the landscape with Estonia's highest density of lakes** – is comprising almost 40 lakes. There are especially valuable lakes with very rare species among them, for instance Lake Valgejärv.

One of the northernmost oak groves in Europe is the Mäetaguse oak grove, where the oaks are about 300 years of age. They are trees with wide crowns and full of diverse biota.

One of the highest eskers of Estonia is the Esker of Iisaku, the highest part of which – Mount Tõrivere – stretches about 94 m a.s.l. In the forest on top of the esker rare animals – flying squirrels reside.

Woman of Iisaku

2 x Iisaku Parish Museum

Continental dunes. Photo by Maa-amet

Cultural heritage

Alutaguse is a border area in several meanings. During many centuries there have met and mingled Estonian, Russian and Votic cultures, languages and religion. Until the 14th century this area was mainly populated by **Votes**, whose largest cemetary of tumuli is situated in Jõuga.

In the course of time they mingled with Russians at the Narva River and with Estonians in the middle of Alutaguse. In the surrounds of Iisaku an original nationality – **Polüvernlks** – was formed, extinct by now. In addition to the myths about Kalevipoeg there is rich lore about Mother of God, Russian hero Dobrõnja, grand dutchess Olga, the Great Nordic War and Charles XII of Sweden, whose golden carriage had drowned to the Lake of Jõuga. In the surrounds of Mäetaguse and Kuremäe one can find offering stones and in Metsküla a smelter with the longest usage history in Estonia. In Vaskнarva, in the head of the Narva River there are „buuns" or catercorner dams, unique in Estonia.

Kurtna Suurjärv. Photo by Tiit Kaljuste

Visiting arrangement

In the Iisaku nature centre, situated in the visitors centre of the Alutaguse National Park there is a permanent exhibition about the loal nature and sustainable life-style, different study modules are also available.

In the Kauksi visitors centre there is a permanent exhibition about the nature of the county and forest management, different study modules are also available.

In the Iisaku Parish Museum local history, nature and cultural heritage are introduced.

Coastal dunes of Lake Peipsi by Smolnitsa. Photo by Anne-Ly Feršel

For the visitors

- In the private land it is allowed to stay from sunrise till sunset, if not causing damage to the owner.
- For moving on fenced or marked private land owner's permission is necessary.
- With a non-propelled floating craft it is allowed to move on internal water-bodies, except bog lakes and the Lake Kõnnu.
- It is permitted to drive your motor vehicle on offcially available roads and pathways. Parking is allowed in parking lots. Tenting and making fire is allowed only in prepared and designated locations.
- Do not use growing trees or bushes for fire.
- Making fire in fire-risk periods is prohibited even in special campfire locations.
- Do not let detergents or your personal metabolites to water bodies.
- All pets taken to the nature are threatening wildlife, therefore keep them leashed at all times.
- It is allowed to gather wildberries, mushrooms or other forest givings, that are not under protection.
- Act in the nature without leaving any marks.
- When witnessing damage to the nature or visiting objects, provide the information on free number 1313 (Environmental Information)

Manager of the protected area

Keskkonnaamet
Narva mnt 7a, Tallinn
Tel: +372 680 7438
www.keskkonnaamet.ee
https://www.kaitsealad.ee/eng/alutaguse-rahvuspark

Visitors' arrangement

RMK külastuskorraldusosakond
Põhja-Eesti piirkond
Tel: +372 56815722
www.rmk.ee
kauksi.looduskeskus@rmk.ee

Compiled by: Anne-Ly Feršel
Front photo: Poruni River by Anne-Ly Feršel
Design: Areal Disain OÜ
Map and layout: Tiit Kaljuste | Folialis OÜ

© Keskkonnaamet 2019

KESKKONNAAMET Ramsar NATURA 2000 RMK KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

ALUTAGUSE RAHVUSPARK

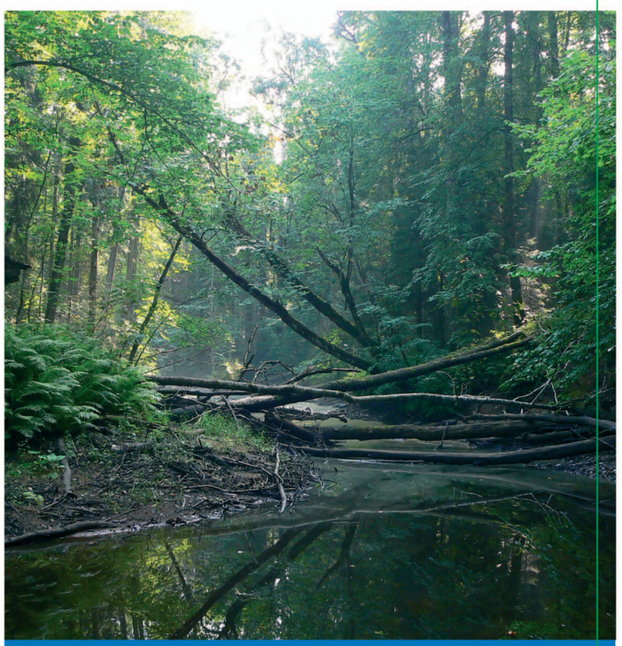

Alutaguse National Park

Ida-Viru County

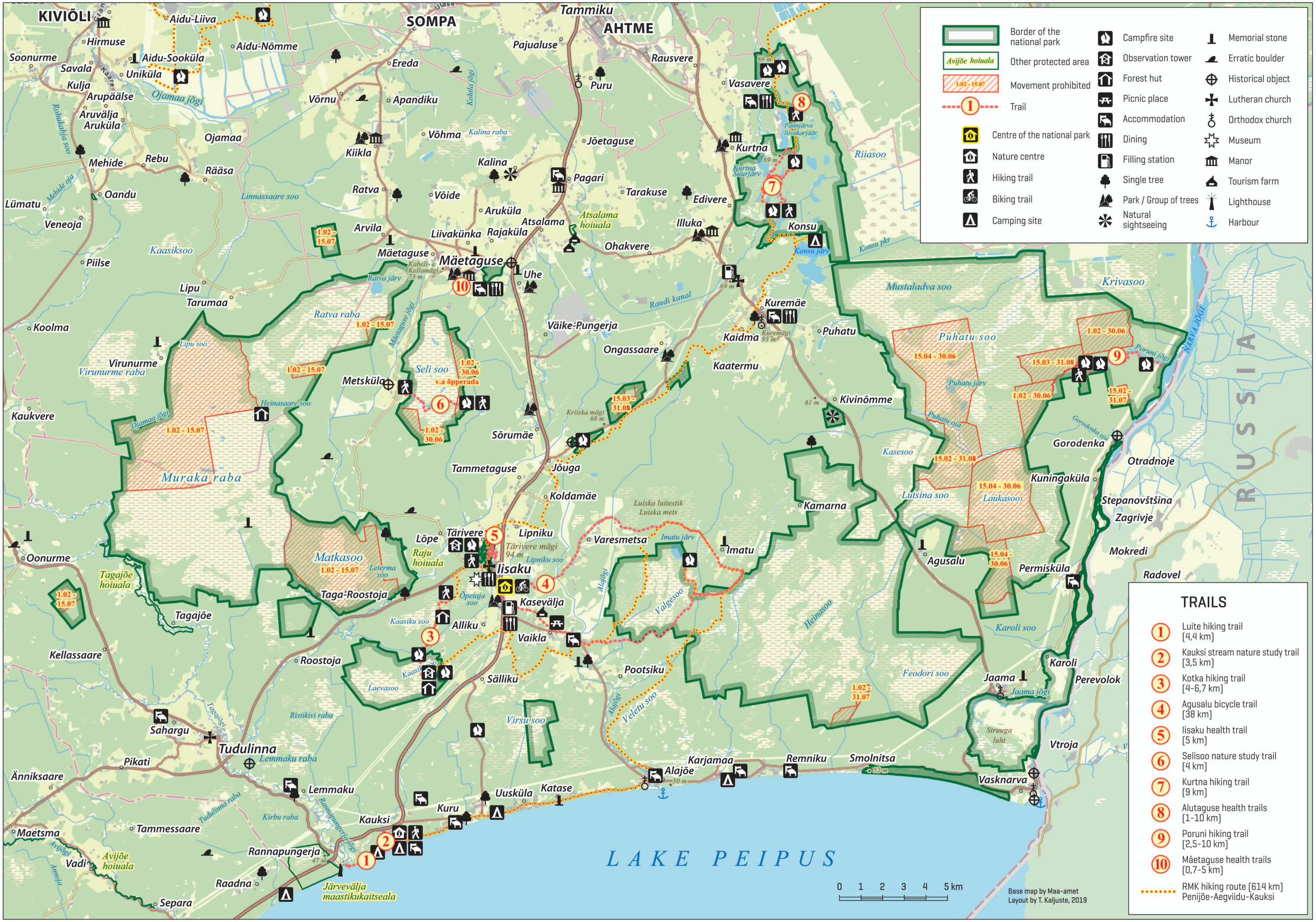
Border of the national park
Avijõe hoiuala
Other protected area
1.02 - 15.07
Movement prohibited
1
Trail
Centre of the national park
Nature centre
Hiking trail
Biking trail
Camping site
Campfire site
Observation tower
Forest hut
Picnic place
Accommodation
Dining
Filling station
Single tree
Park / Group of trees
Natural sightseeing
Memorial stone
Erratic boulder
Historical object
Lutheran church
Orthodox church
Museum
Manor
Tourism farm
Lighthouse
Harbour
TRAILS
1 Luite hiking trail (4,4 km)
2 Kauksi stream nature study trail (3,5 km)
3 Kotka hiking trail (4-6,7 km)
4 Agusalu bicycle trail (38 km)
5 Iisaku health trail (5 km)
6 Selisoo nature study trail (4 km)
7 Kurtna hiking trail (9 km)
8 Alutaguse health trails (1-10 km)
9 Poruni hiking trail (2,5-10 km)
10 Mäetaguse health trails (0,7-5 km)
RMK hiking route (614 km) Penijõe-Aegviidu-Kauksi
KIVIÕLI
SOMPA
AHTME
Tammiku
Pajualuse
Rausvere
Puru
Vasavere
Kurtna
Pannjärve liivakarjäär
Kurtna Suurjärv
Riiasoo
Aidu-Liiva
Aidu-Nõmme
Aidu-Sookülа
Hirmuse
Soonurme
Savala
Uniküla
Kulja
Arupäälse
Aruväljа
Aruküla
Ojamaa jõgi
Kaare
Rohukabja soo
Ereda
Võrnu
Apandiku
Kohtla jõgi
Võhma
Kalina raba
Kiikla
Ojamaa
Mehide
Rebu
Rääsa
Oandu
Lümatu
Mehide oja
Veneoja
Linnassaare soo
Kalina
Jõetaguse
Pagari
Tarakuse
Edivere
Ratva
Võide
Aruküla
Atsalama
Atsalama hoiuala
Illuka
Konsu
Konsu järv
Konsu pkr
Arvila
Liivakünka
Rajaküla
Ohakvere
Mäetaguse
Kabeli- e Kellamägi 73 m
Uhe
Piilse
Kaasiksoo
Ratva järv
Lipu
Tarumaa
Raudi kanal
Kuremäe
Kuremägi 93 m
Mustaladva soo
Krivasoo
Koolma
Ratva raba
Väike-Pungerja
Kaidma
Puhatu
Ongassaare
Kaatermu
Puhatu soo
Puhatu järv
Puhatu oja
Porumi jõgi
Virunurme
Virunurme raba
Lipu soo
Seli soo
v.a õpperada
Metsküla
Heinasaare soo
Kaukvere
Ojamaa jõgi
Kriiska mägi 68 m
Kivinõmme
Kasesoo
Gorodenka oja
Gorodenka
Otradnoje
Muraka raba
Sõrumäe
Tammetaguse
Jõuga
Koldamäe
Kuningaküla
Stepanovštšina
Zagrivje
Mokredi
Radovel
Luiska luitestik
Luiska mets
Kamarna
Lõpe
Tärivere
Lipniku
Tärivere mägi 94 m
Lipniku soo
Varesmetsa
Imatu järv
Imatu
Lutsina soo
Laukasoo
Agusalu
Permisküla
Matkasoo
Leterma soo
Raju hoiuala
Iisaku
Alajõgi
Valgesoo
Heinasoo
Tagajõe hoiuala
Taga-Roostoja
Opetaja soo
Kasevälja
Karoli soo
Tagajõe
Alliku
Vaikla
Kaasiku soo
Kellassaare
Roostoja
Laevasoo
Sälliku
Pootsiku
Feodori soo
Karoli
Jaama
Jaama jõgi
Perevolok
Tagajõgi
Ristikivi raba
Virsu soo
Veletu soo
Struuga luht
Sahargu
Tudulinna
Lemmaku raba
Pikati
Vtroja
Änniksaare
Lemmaku
Karjamaa
Alajõe
Remniku
Smolnitsa
Vasknarva
Tudulinna raba
Kirbu raba
Rannapungerjajõgi
Kuru
Kauksi
Uusküla
Katase
Maetsma
Tammessaare
Avijõgi
Vadi
Avijõe hoiuala
Rannapungerja
Raadna
Järvevälja maastikukaitseala
Ammoja
Separa
Oonurme
LAKE PEIPUS
RUSSIA
0 1 2 3 4 5 km
Base map by Maa-amet
Layout by T. Kaljuste, 2019

Озеро Куртна Суурьярв. Фото: Tiit Kaljuste

Распорядок посещения

В **Природном центре Ийзаку и туристическом центре Национального парка Алутагузе** размещена постоянная экспозиция, посвященная природе и экологичному образу жизни, проводятся различные учебные программы.

В **туристическом центре Каукси** открыта постоянная выставка, посвященная природе и лесному хозяйству региона, проводятся различные учебные программы.

В **приходском музее Ийзаку** представлена история, природа и культурное наследие региона.

Дюны под Смольницы у берегах Чудского озера. Фото: Anne-Ly Feršel

Памятка для посетителя

- На частных землях можно находиться с восхода до захода солнца, если не наносить ущерб землевладельцу.
- Для передвижения по обнесенным забором / обозначенным частным землям необходимо разрешение владельца.
- Во внутренних водоемах, за исключением болотных озер и озера Кынну, можно передвигаться на безмоторных плавсредствах.
- Передвигайтесь на моторных транспортных средствах только по предназначенным для этого дорогам и паркуйтесь только на стоянке. Разводить костер и ставить палатку разрешается только в специально отмеченных для этого местах.
- Не используйте в качестве топлива для костра растущие деревья и кусты.
- В пожароопасный период разводить костер запрещено даже на площадках для костра.
- Позаботьтесь о том, чтобы в водоемы не попадали моющие средства и продукты жизнедеятельности.
- Все взятые с собой на природу домашние питомцы угрожают диким животным, поэтому всегда держите их на поводке.
- В природном парке можно собирать ягоды, грибы и другие дары леса, не находящиеся под охраной.
- Не оставляйте на природе следов своего пребывания.
- Если вы увидели, как кто-то наносит ущерб природе или объектам посещения, сообщите об этом по бесплатному инфотелефону **Инспекции по защите окружающей среды: 1313.**

Лицо, управляющее парком

Keskkonnaamet
Narva mnt 7a, Tallinn
Tel: +372 680 7438
www.keskkonnaamet.ee
https://www.kaitsealad.ee/est/alutaguse-rahvuspark

Организователь рекреации и экопросвещения парка

RMK külastuskorraldusosakond
Põhja-Eesti piirkond
Tel: +372 56815722
www.rmk.ee
kauksi.looduskeskus@rmk.ee

Составитель: Anne-Ly Feršel
Фото на обложке: Река Поруни, Anne-Ly Feršel
Дизайн: Areal Disain OÜ
Карта и макет: Tiit Kaljuste | Folialis OÜ

© Keskkonnaamet 2019

ALUTAGUSE RAHVUSPARK

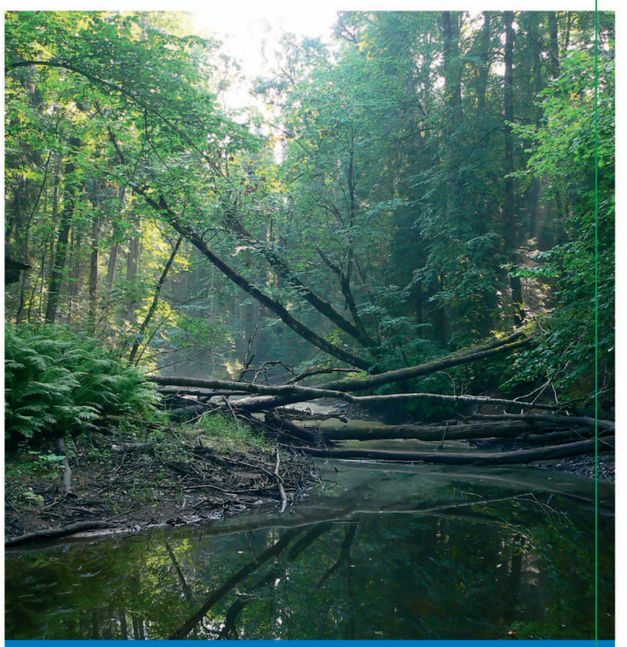

Национальный парк Алутагузе

Ида-Вирумаа

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПАРК АЛУТАГУЗЕ

- Целью создания Национального парка Алутагузе является защита естественных для Восточной Эстонии обширных болотных, лесных и прибрежных ландшафтов и культурного наследия, а также знакомство с ними людей.
- Национальный парк Алутагузе (44 331 га) располагается преимущественно на территории волости Алутагузе.
- Национальный парк Алутагузе был сформирован в 2018 году на основе 11 особо охраняемых природных территорий – природных заповедников Пухату, Агусалу, Мурака и Селисоо, ландшафтных заказников Куртна, Смольница, Йыуга, Ийзаку, Струуга и Мяэтагузе, а также заповедной территории в верхнем течении реки Нарова.
- Национальный парк Алутагузе входит в сеть природоохранных территорий «Natura 2000».
- Болота Агусалу и Мурака входят в число водно-болотных угодий международного значения.

Национальный парк Алутагузе охватывает большую часть низменности Алутагузе. Особенностью этого региона во все времена была низкая плотность населения и высокая доля природных ландшафтов. Ядро национального парка формируют обширные болотные (54%) и лесные (42%) ландшафты. Преимущественно равнинному ландшафту придают разнообразия камовые поля и озовые гряды, а также дюны.

Природные ландшафты национального парка Алутагузе служат местом обитания многих редких видов. Здесь обитают ставшие редкими в Эстонии **обыкновенная летяга, белая куропатка** и **черный аист**. В этом регионе можно встретить пять видов орлов, а также бородатую неясыть и сапсана. По территории Алутагузе проходят пути миграции между Эстонией и Россией многих видов животных, в том числе волка, медведя и рыси.

Белые куропатки. Фото: Anu Soomets

Болото Мурака. Фото: Tiit Kaljuste

Расположенная в национальном парке болотная система Пухату является **крупнейшей болотной системой Эстонии**. На берегах реки Поруни растут ценные леса, напоминающие первобытный лес.

В болотной системе Агусалу и Пухату расположены **единственные в Эстонии материковые дюны, или гривы**. Гривы резко перемежаются небольшими болотистыми областями, покрывая болотную систему полосатым ландшафтным узором. На высоких и узких песчаных грядах растут девственные леса, в основном сосновый бор и суборь.

Создание болотных заповедных территорий в Эстонии началось с болота Ратва, где в 1938 году был создан резерват для охраны орлов.

Самый длинный песчаный берег и система дюн в Эстонии (40 км) находятся на северном берегу Чудского озера. При трении песчинки на северном берегу Чудского озера издают звуки, формируя т.н. «поющие пески».

В верхнем течении **самой полноводной реки Эстонии** Наровы, между Васкнарва и Кароли сформировался уникальный ландшафт со старицами и сочными пойменными лугами.

В области с самой высокой плотностью озер в Эстонии, камовом поле Куртна насчитывается около 40 озер. Среди них есть озера с особо ценными, редкими видами, например, озеро Валгеярв.

Один из самых северных дубовых лесов Европы – дубовая роща Мяэтагузе, где растут 300-летние деревья с обширной кроной, богатые различными обитателями.

Один из самых высоких озов в Эстонии – оз Ийзаку, наивысшая часть которого, гора Тяривере, имеет высоту 94 м над уровнем моря. В покрывающем оз лесу обитает редкий вид – летяга обыкновенная.

Женщина из Ийзаку

2 х Приходский музей Ийзаку

Полуверцы

Материковые дюны или гривы. Фото: Maa-amet

Культурное наследие

Алутагузе во многих смыслах является пограничной территорией, где в течение многих столетий контактировали эстонская, водская и русская культуры, языки и религии. До 14 века в этом регионе в основном проживала народность **водь**, крупнейшее курганное захоронение которых находится в Йыуга. С течением времени на берегах реки Нарова водь смешалась с русскими, а в центре Алутагузе – с эстонцами. В области Ийзаку возник своеобразный, но к настоящему времени исчезнувший малый народ – **полуверцы**.

Помимо легенд о сыне Калева, в Алутагузе собрано также большое количество преданий о Богородице, русском богатыре Добрыне, княгине Ольге, Северной войне и Карле XII, чья золотая карета утонула в реке Йыуга. В Васкнарва, у истока реки Нарова, находятся уникальные для Эстонии буны, или полузапруды.

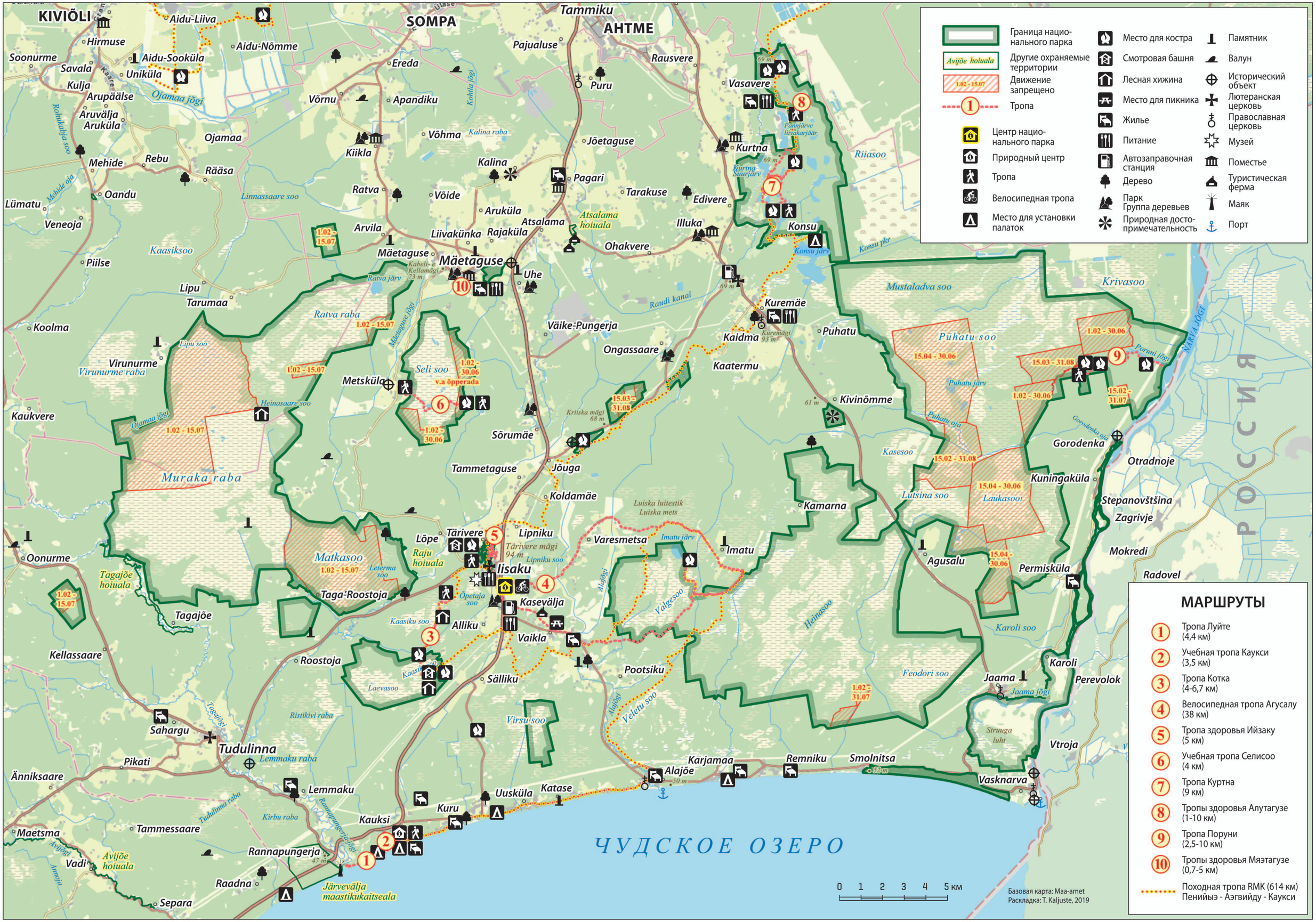

Граница национального парка
Другие охраняемые территории
Движение запрещено
Тропа
Центр национального парка
Природный центр
Тропа
Велосипедная тропа
Место для установки палаток
Место для костра
Смотровая башня
Лесная хижина
Место для пикника
Жилье
Питание
Автозаправочная станция
Дерево
Парк
Группа деревьев
Природная достопримечательность
Памятник
Валун
Исторический объект
Лютеранская церковь
Православная церковь
Музей
Поместье
Туристическая ферма
Маяк
Порт
МАРШРУТЫ
1 Тропа Луйте (4,4 км)
2 Учебная тропа Каукси (3,5 км)
3 Тропа Котка (4-6,7 км)
4 Велосипедная тропа Агусалу (38 км)
5 Тропа здоровья Ийзаку (5 км)
6 Учебная тропа Селисоо (4 км)
7 Тропа Куртна (9 км)
8 Тропы здоровья Алутагузе (1-10 км)
9 Тропа Поруни (2,5-10 км)
10 Тропы здоровья Мяэтагузе (0,7-5 км)
Походная тропа RMK (614 км) Пенийыэ - Аэгвийду - Каукси
0 1 2 3 4 5 км
Базовая карта: Maa-amet
Раскладка: T. Kaljuste, 2019
ЧУДСКОЕ ОЗЕРО
KIVIÕLI
SOMPA
AHTME
Tammiku
Iisaku
Tudulinna
Lemmaku
Rannapungerja
Kauksi
Kuru
Uusküla
Katase
Alajõe
Karjamaа
Remniku
Smolnitsa
Vasknarva
Jaama
Karoli
Perevolok
Vtroja
Permisküla
Agusalu
Kuningaküla
Gorodenka
Otradnoje
Stepanovštšina
Zagrivje
Mokredi
Radovel
Kivinõmme
Kamarna
Imatu
Varesmetsa
Kaatermu
Kaidma
Kuremäe
Konsu
Kurtna
Vasavere
Rausvere
Puru
Pajualuse
Jõetaguse
Pagari
Tarakuse
Edivere
Illuka
Ohakvere
Atsalama
Uhe
Mäetaguse
Liivakünka
Rajaküla
Arvila
Võide
Aruküla
Kalina
Kiikla
Võhma
Ratva
Ojamaa
Rääsa
Rebu
Mehide
Oandu
Lümatu
Veneoja
Piilse
Lipu
Tarumaa
Koolma
Virunurme
Kaukvere
Oonurme
Tagajõe
Kellassaare
Sahargu
Pikati
Änniksaare
Maetsma
Vadi
Separa
Raadna
Tammessaare
Roostoja
Taga-Roostoja
Alliku
Kasevälja
Vaikla
Sälliku
Pootsiku
Lõpe
Tärivere
Lipniku
Sõrumäe
Tammetaguse
Jõuga
Koldamäe
Väike-Pungerja
Ongassaare
Metsküla
Seli soo
Ratva raba
Muraka raba
Matkasoo
Kaasiksoo
Linnassaare soo
Heinasaare soo
Lipu soo
Virunurme raba
Ojamaa jõgi
Kaare
Rohukabja soo
Mehide oja
Kohtla jõgi
Kalina raba
Mäetaguse jõgi
Ratva järv
Raudi kanal
Kriiska mägi 68 m
Tärivere mägi 94 m
Lipniku soo
Raju hoiuala
Leterma soo
Kaasiku soo
Laevasoo
Ristikivi raba
Lemmaku raba
Tudulinna raba
Kirbu raba
Rannapungerja jõgi
Avijõgi
Annoja
Avijõe hoiuala
Tagajõgi
Järvevälja maastikukaitseala
Tagajõe hoiuala
Atsalama hoiuala
Luiska luitestik
Luiska mets
Imatu järv
Valgesoo
Alajõgi
Veletu soo
Virsu soo
Heinasoo
Feodori soo
Karoli soo
Lutsina soo
Laukasoo
Kasesoo
Puhatu soo
Puhatu järv
Puhatu oja
Mustaladva soo
Krivasoo
Riiasoo
Konsu järv
Konsu pkr
Kurtna Suurjärv
Pannjärve liivakarjäär
Struuga luht
Gorodenka oja
Poruni jõgi
NARVA JÕGI
Jaama jõgi
1.02 - 15.07
1.02 - 30.06
15.04 - 30.06
15.03 - 31.08
15.02 - 31.07
15.02 - 31.08
15.04 - 30.06
1.02 - 31.07
v.a õpperada